

SENZAČNÁ ZBIERKA DOKTORA PROKTORA
Z.K.A.V.M.N.

ZVIERATÁ, KTORÉ ANI VLASTNÁ MAŤ NEZNÁŠA

SENZAČNÁ ZBIERKA DOKTORA PROKTORA
Z.K.A.V.M.N.
ZVIERATÁ, KTORÉ ANI VLASTNÁ MAŤ NEZNÁŠA

582

s.r.o. podporila vydanie tejto knihy.

Tento preklad vychádza s finančnou podporou **NORLA**
NORWEGIAN LITERATURE ABROAD
This translation has been published with the financial support of NORLA.

Copyright © Jo Nesbø / H. Aschehoug & Co (W. Nygaard) 2010

Illustrations Copyright © Per Dybvig and Tylor White 2010

Translation © Eva Lavříková 2018

Slovak edition © IRON LIBRI 2018

Published by agreement with Salomonsson Agency and in cooperation with SLOVART Ltd.

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat' ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Z nórskeho originálu Jo Nesbø: DOKTOR PROKTORS SENSASJONELLE SAMLING AV – DYR DU SKULLE ØNSKE IKKE FANTES, ktorý vyšiel vo vydavateľstve Aschehoug, Oslo 2010, preložila Eva Lavříková.

Zodpovedná redaktorka Toňa Revajová

Editorka Katarína Škorupová

Vydalo Vydavateľstvo IRON LIBRI a Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava v roku 2018.

Sadzba a zalomenie Richard Lavřík

Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Cena uvedená na obálke knihy je nezáväzným odporúčaním pre konečných predajcov.

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

ISBN 978-80-556-3163-9

www.slovart.sk

JO NESBØ

SENZAČNÁ ZBIERKA DOKTORA PROKTORA
Z.K.A.V.M.N.
ZVIERATÁ, KTORÉ ANI VLASTNÁ MAŤ NEZNÁŠA

ILUSTROVAL PER DYBVIG

slovart

PREDSLOV

Nepochybne existujú tajomstvá, ktoré by nimi aj mali zostať. Určite také máš aj ty. Ako napríklad, keď sa zamiluješ – a potom znova a znova. Nejaké tvoje zvláštne zvyky. Či niektoré z tvojich darebácií. Existujú však aj tajomstvá, ktoré sú také dôležité, také hrôzostrašné a neuveriteľne príšerné, že skrátka nemôžu len tak zostať tým, čím sú – tajomstvom.

Kniha Z.K.A.V.M.N. je plná podobných tajomstiev. Presnejšie povedané, tajomstiev v podobe zvierat, o ktorých nemáš potuchy. Zvierat, o ktorých polícia a úrady nechcú, aby vôbec niekto tušil. Možno zo strachu, že sa vydesíš, prepadneš panike a pri úteku si nepekne vyvrtnáš členok.

Ale ony existujú. Sú tam vonku. Práve v tejto chvíli možno v postrannej uličke kdesi v Osle číha na svoju ďalšiu obeť obrovská mongolská vodná krysa. Alebo sa možno nejakému úbohému horolezcovi niekde v Himalájach nepálsky vtákopes práve chystá zlízať tvár. A ktovie, možno práve v tomto okamihu nosorožaba vysáva oko venezuelskému športovému rybárovi.

Pravda musí vyjsť najavo. Preto som sa rozhodol fakty o niektorých z týchto zvierat, ktoré naozaj nemôže mať rada ani vlastná mať, zozbierať do tejto knihy. A nielen to, rozhodol som sa usporiadať výstavu, kde sa verejnosť môže na tieto fascinujúce bytosti pozrieť zblízka. Aby ti bolo jasné, čomu čelíš, keď sa jedného dňa ocitneš v temnej uličke. Alebo ešte horšie – keď sa jedného dňa z ničoho nič ocitneš zoči-voči tomu najhoršiemu tvorovi na svete: tomu, čo neplánuje len tak hocičo! Plánuje totiž koniec sveta.

Viktor Proktor

*Doktor Viktor Proktor, Kanónová ulica, Oslo, Nórsko
28. septembra 2010*

Mongolská vodná krysa, ktorú spozorovali na Ulici Corta Adelera, Oslo, august 2009

PREDPOKLADÁ SA, ŽE MONGOLSKÁ
VODNÁ KRYSA SA ROZŠÍRILA V 15.
STOROČÍ Z MONGOLSKA, ODKIAK
POCHÁDZA AJ JEJ NÁZOV.

MONGOLSKÁ VODNÁ KRYSA (MVK)

(Rattus aquarius)

TYP ZVIERAŤA: Mäsožravý hlodavec

ROZŠÍRENIE: Predovšetkým v riečiskách Amazonky, preukázala však schopnosť bez problémov sa prispôbiť aj mestskejším prostrediu.

POPIS: Mäsožravý, zhrbený, pažravý hlodavec. Môže vyrásť do výšky až 160 cm a vážiť 70 kg. Z dôvodu náramného apetítu má veľmi dobre vyvinuté znaky dravcov, napríklad dlhé rezáky a výnimočne dobrý čuch.

MONGOLSKÁ VODNÁ KRYSA V NÓRSKU: Kým v roku 1978 v Nórsku MVK zakázali, importovalo niekoľko obchodov so zvieratami túto bytosť, nevelmi vhodnú za domáceho miláčika, aj do oblasti Osla. Predpokladá sa, že predané exempláre časom utiekli a usadili sa niekde v mestskom kanalizačnom systéme. OVOS (Osloský vodný a odpadový systém) v súčasnosti zamestnáva vlastného Indiána z kmeňa Janomamov z amazonskej džungle, ktorý pomáha s údržbou v oblastiach, kde sa útoku MVK obávajú. Indián (mimochodom, volá sa Milo) je špecialista trénovaný na stopovanie MVK a boj zblízka s týmito hrôzostrašnými zvieratami.

PREČO JU ANI VLASTNÁ MAŤ NEZNÁŠA: Pokiaľ ide o korisť, je MVK nenáročná, stále častejšie však hlásia aj útoky na ľudí. Loví najmä večer a v noci. Je extrémne dobrý plavec, ovláda všetky plavecké štýly vrátane kraulu, motýlika a znaku. V mestách žije spravidla v kanalizácii, kde sa živí predovšetkým odpadom, ale aj menšími krysiami. V obdobiach, keď sa v kanalizácii nachádza primárne potravy, ju možno vídať aj v temných uličkách mesta – ak má dost silu na to, aby vyliezla šachtou a zdvihla kanalizačný poklop. Okrem toho sa dokáže veľmi šikovne zakrádať po svojich krysič špičkách.

FIG. 1: DVA RADY ZUBOV – VONKAJŠIE REZÁKY A VNÚTORNÉ PREŽŮVACIE ZUBY.

Nosorožaba útočí, Venezuela, Silvestrovský večer 1991. Foto: V. Proktor.

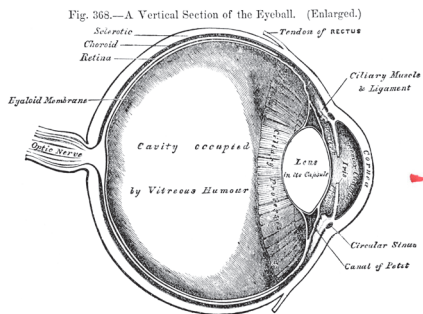

FIG.2: OKO OBETE
PRIAMO Z OČNEJ JAMKY
VYSAJE V PRIEBEHU
0,0025 SEKUNDY.